

## Φόρμα Αποτύπωσης Σχεδίου Δράσης

**Σχολική Μονάδα:** 11ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΥΡΩΝΑ - 9051326

**Σχολικό Έτος:** 2025 - 2026

Ημερομηνία Εξαγωγής: 25/05/2026

**Σχολική Μονάδα:** 11ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΥΡΩΝΑ - 9051326

### Στόχος Βελτίωσης:

Η ανάδειξη των κοινωνικών, εκπαιδευτικών-παιδαγωγικών και οικονομικών παραμέτρων του δημογραφικού προβλήματος και οι επιπτώσεις του στη δημόσια εκπαίδευση.

Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και ανάδειξη επιπτώσεων στον μαθητικό πληθυσμό και τις τοπικές κοινωνίες.

Αναστοχασμός σχετικά με την κατάθεση προτάσεων και βιώσιμων δράσεων αναστροφής του προβλήματος

**Σχέδιο Δράσης:** Καταγραφή, συζήτηση, κριτική αποτίμηση των επιπτώσεων του δημογραφικού προβλήματος. Διερευνούμε τις παραμέτρους του δημογραφικού προβλήματος και πώς αυτό επηρεάζει τον χάρτη της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, με ιδιαίτερη στόχευση και αναφορά στη μείωση του μαθητικού πληθυσμού και τα ζητήματα που αυτή δημιουργεί στο δημόσιο σχολείο και στο εργασιακό και επαγγελματικό περιβάλλον των εκπαιδευτικών.

**Αξονας:** Σχολική διαρροή - φοίτηση

**Συντονιστής Δράσης:** ΓΙΩΤΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

## A. Σχεδιασμός της Δράσης

### Αναγκαιότητα - Στόχοι

Η συρρίκνωση του συνολικού πληθυσμού που καταγράφεται στο σύνολο των επιστημονικών ερευνών καθώς και η συνεχιζόμενη γήρανσή του, έχουν άμεση επίπτωση και στον πληθυσμό της σχολικής ηλικίας. Σημαντική είναι και η επιρροή περιοριστικών παραγόντων στη δυνατότητα απόκτησης οικογένειας λόγω οικονομικής και εργασιακής επισφάλειας και της αύξησης της φυγής πολλών νέων στο εξωτερικό σε αναζήτηση καλύτερων συνθηκών εργασίας και διαβίωσης. Η προβλεπόμενη μείωση του μαθητικού πληθυσμού στο μέλλον θα αποτελέσει ωρολογιακή βόμβα για τη δημόσια εκπαίδευση, με συνέπειες, άμεσες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες όπως: συρρίκνωση των σχολικών μονάδων, κυρίως σε περιοχές της περιφέρειας, συγχωνεύσεις τμημάτων και σχολείων, πιθανή υποβάθμιση της εκπαιδευτικής ποιότητας σε περιοχές που απομένουν με ελάχιστους μαθητές, ανισοκατανομή μαθητικού δυναμικού ενισχυμένες εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανισότητες, ελλείψεις σε υποδομές και εξειδικευμένες υπηρεσίες, μείωση των αναγκών για νέους εκπαιδευτικούς αναγκαστικές μετακινήσεις εκπαιδευτικών, «γήρανση» του εκπαιδευτικού σώματος, περιορισμός χρηματοδότησης σε σχολεία με λίγους μαθητές, αυξημένο κόστος λειτουργίας ανά μαθητή σε απομακρυσμένες περιοχές, δυσκολίες στη διατήρηση θέσεων ειδικοτήτων. Καθώς το σχολείο αποτελεί βασικό πυρήνα ζωής σε μικρές κοινωνίες η κατάργηση σχολείων θα οδηγήσει σε εξασθένησή τους και επιτάχυνση του φαινομένου της εγκατάλειψης χωριών, με τα λιγοστά, πλέον, παιδιά να έχουν περιορισμένες ευκαιρίες

κοινωνικοποίησης. Η καταγραφή των ερευνητικών δεδομένων και οι μελλοντικές προβολές, η επιστημονική τεκμηρίωση των παραμέτρων δημιουργίας και όξυνσης του δημογραφικού προβλήματος, η ανάδειξη των επιπτώσεων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και τις τοπικές κοινωνίες, οι επιπτώσεις στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό και τη διαμόρφωση των κατάλληλων πολιτικών με τη συνδρομή της εκπαιδευτικής κοινότητας, είναι απαραίτητα.

#### **Ενέργειες & χρονοδιάγραμμα υλοποίησης**

Συμμετοχή σε πανελλαδική επιστημονική διαδικτυακή ημερίδα με θεματικές την ανάδειξη του δημογραφικού προβλήματος και τις επιπτώσεις του στη δημόσια εκπαίδευση, στον μαθητικό πληθυσμό και τις τοπικές κοινωνίες (Φεβρουάριος/Μάρτιος 2026).

Ενδοσχολική συζήτηση και ανάπτυξη προβληματισμού και προτάσεων (Μάρτιος – Μάιος 2026).

Δημιουργία φύλλων παρουσίασης των απόψεων και των προβληματισμών που θα τεθούν για να ανοίξει σχετική συζήτηση εντός της σχολικής κοινότητας (Μάρτιος – Απρίλιος 2026).

Βιβλιογραφική καταγραφή πρόσφατων ερευνητικών δεδομένων για την εξέλιξη του δημογραφικού ζητήματος και των συνεπειών του στη δημόσια εκπαίδευση (Ιανουάριος – Απρίλιος 2026).

Συλλογή υλικού και αρθρογραφίας (Φεβρουάριος – Μάιος 2026).

Έκδοση πρακτικών εκδήλωσης (Μάιος – Ιούνιος 2026).

Καταγραφή αιτημάτων, διεκδικήσεων και προτάσεων (Μάιος – Ιούνιος 2026).

#### **Πόροι - μέσα - ερευνητικά εργαλεία**

Για την υλοποίηση της δράσης απαιτούνται:

1. Η συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες και ερευνητές που μελετούν το δημογραφικό πρόβλημα και τις επιπτώσεις στο δημόσιο σχολείο και στην τοπική κοινωνία καθώς και με δημάρχους που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα στις περιοχές τους ).
2. Αξιοποίηση των θεσμικών οργάνων της σχολικής κοινότητας. Συνεργασία με όλους τους φορείς της εκπαιδευτικής κοινότητας.
3. Η επισκόπηση της βιβλιογραφίας και η αναζήτηση σχετικής αρθρογραφίας και ερευνών που αναφέρονται στο φαινόμενο.
4. Δημιουργία φύλλων παρουσίασης για ενδοσχολική συζήτηση.
5. Χρήση του κατάλληλου ηλεκτρονικού λογισμικού για τις δράσεις και τις εκδόσεις.

#### **Κριτήρια επιτυχίας της Δράσης**

Η ανάδειξη κοινωνικών, εκπαιδευτικών, οικονομικών παραμέτρων της υφιστάμενης κατάστασης όσον αφορά στη δημιουργία και την όξυνση του δημογραφικού προβλήματος, η προσέγγιση και ανάδειξη επιστημονικών πτυχών των κοινωνικών ανισοτήτων που δημιουργεί ή/και επιτείνει.

Η κατάδειξη προβλημάτων και αδυναμιών που αφορούν στη στάση και τις ενέργειες της Πολιτείας και η αποτύπωση πιθανών προσεγγίσεων αντιμετώπισης των συνεπειών σε επίπεδο εκπαιδευτικής πραγματικότητας

Η προβολή σύγχρονων επιστημονικών προσεγγίσεων.

Η διεύρυνση της ενημέρωσης και της συζήτησης εντός της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Η συμβολή των εκπαιδευτικών στην υλοποίηση των δράσεων.

#### **Διαδικασίες αξιολόγησης της Δράσης**

Η υλοποίηση του σχεδιασμού και των δράσεων.

Η συμμετοχή στις επιστημονικές συναντήσεις, συζητήσεις, εκδηλώσεις.

Το εύρος της κοινωνικής προβολής των ζητημάτων που θα αναδειχθούν.

Η διεύρυνση της συναντίληψης στο εσωτερικό της σχολικής κοινότητας.

Η υλοποίηση της ηλεκτρονικής έκδοσης.

#### **Ανατροφοδότηση - Προτάσεις Σ.Ε.**

Είναι σημαντικές οι δράσεις που παρουσιάζονται καθώς και οι εκδηλώσεις. Θα βοηθούσε και θα υποστήριζε την ενίσχυση και την ενδυνάμωση των σχέσεων μεταξύ των μαθητών και των υπολοίπων φορέων της σχολικής κοινότητας, εάν εστιάζονταν στη συγκεκριμένη σχολική μονάδα.

## **B. Υλοποίηση της Δράσης**

#### **Περιγραφή**

Πραγματοποιήθηκαν χρονολογικά οι ακόλουθες ενέργειες, εκδηλώσεις, δραστηριότητες:

Ιανουάριος 2026: Διαμόρφωση εμπεριστατωμένης επιστολής προς την Πανεπιστημιακή κοινότητα (ελληνική και διεθνή), με τεκμηριωμένη παρουσίαση τόσο των γενικών εκπαιδευτικών ζητημάτων, όσο και του προς εξέταση ζητήματος.

25 Φεβρουαρίου 2026: Συνεδριακή ΗΜΕΡΙΔΑ με θέμα: «Δημογραφικό πρόβλημα: κοινωνικές και εκπαιδευτικές παράμετροι. Κριτικές προσεγγίσεις, εκπαιδευτικές διεκδικήσεις». Εισηγήθηκαν: 1. Βύρων Κοτζαμάνης, αφ. Καθηγητής, ΤΜΧΠΠΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2. Καραφύλλης Αθανάσιος, Καθηγητής, ΠΤΔΕ / ΔΠΘ 3. Χρήστος Τουρτούρας, Καθηγητής, ΠΤΔΕ / ΑΠΘ

Απρίλιος – Μάιος 2026: Δημιουργία φύλλων παρουσίασης των απόψεων και των προβληματισμών που θα τεθούν για να ανοίξει σχετική συζήτηση εντός της σχολικής κοινότητας.

Φεβρουάριος – Απρίλιος 2026: Διαμόρφωση Φύλλων Παρουσίασης για συζήτηση στη σχολική κοινότητα

Απρίλιος – Μάιος 2026: Ενδοσχολική συζήτηση και ανάπτυξη προβληματισμού και προτάσεων.

**Μάιος - Ιούνιος 2026:** Ηλεκτρονική έκδοση (πρακτικά ημερίδας – Επιλογή άρθρων).

## **Γ. Αποτίμηση της Δράσης**

#### **Αλλαγές σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό (εφόσον υπήρξαν)**

Οι δράσεις υλοποιήθηκαν σύμφωνα με τον αρχικό προγραμματισμό, τόσο ως προς το περιεχόμενο, όσο και χρονολογικά.

## **Αποτελέσματα της Δράσης**

- α) Η διαρκής ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών.
- β) Η ανάδειξη της σημασίας του δημογραφικού προβλήματος για τη χώρα μας τόσο συνολικά όσο και σε τοπικό επίπεδο.
- γ) Η αποτύπωση προτάσεων για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος τόσο ως κοινωνικού προβλήματος όσο και επίπεδο «αξιοποίησής» του για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης προς όφελος των μαθητών και τη θετική λειτουργία της ώστε να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα επίλυσης του δημογραφικού προβλήματος μακροπρόθεσμα.
- δ) Η ισχυρή διαπίστωση πως η αντιμετώπιση του προβλήματος συνδέεται με τη λήψη συνολικών μέτρων εξάλειψης της φτώχειας, των κοινωνικών ανισοτήτων, της ενίσχυσης των θεσμών πρόνοιας, της οικογένειας και των γονέων στη δύσκολη καθημερινότητά τους.
- ε) Η καταγραφή των παραπάνω σε ηλεκτρονική έκδοση που θα διευκολύνει τη συζήτηση και τον αναστοχασμό στο σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας και της κοινωνίας.

## **Βαθμός επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί**

4 = Πλήρως

## **Παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων**

- α) Η συνεργασία με τους φορείς των επιστημών της Αγωγής, η δική τους διάθεση να συνδράμουν τον συλλογικό φορέα των εκπαιδευτικών και η υψηλή ποιότητα των εισηγήσεων.
- β) Η διαρκής επικοινωνία με τους/τις πανεπιστημιακούς δασκάλους/ες και η άμεση στήριξή τους στις δράσεις των εκπαιδευτικών.
- γ) Η ανταπόκριση των εκπαιδευτικών στις δράσεις. Η αδιάκοπη προσπάθεια συνεργασίας και επικοινωνίας των εκπαιδευτικών εντός της σχολικής κοινότητας.
- δ) Η ανταπόκριση των φορέων των περιοχών πραγματοποίησης της ημερίδας – δράσεων.
- η) Η θετική στάση των γονέων στο να γίνουν κοινωνοί των προβληματισμών και να συνδράμουν στη διαμόρφωση δράσεων ευαισθητοποίησης.

## **Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν**

Οι βασικοί παράγοντες δυσκολίας είναι:

- α) Η παντελής απουσία διαλόγου με την πολιτική ηγεσία του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. που θα μπορούσε να οδηγήσει στην ανάπτυξη κοινών προβληματισμών και αναζήτηση λύσεων.
- β) Οι αποφάσεις του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. σε σχέση με τον αριθμό των μαθητών ανά τμήμα («τυφλή» εφαρμογή της αναλογίας 1:25), για συγχωνεύσεις τμημάτων, καταργήσεις σχολικών μονάδων.
- γ) Η έλλειψη βούλησης για μείωση του ωραρίου των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

δ) Η παντελής απουσία μέτρων στήριξης των νέων γονέων, της εργαζόμενης μητέρας, του θεσμού της οικογένειας, παράγοντες που θα ενδυνάμωναν τις πιθανότητες αλλαγής του δυσμενούς τοπίου που διαμορφώνεται ως προς την υπογεννητικότητα.

#### **Υλικό που παρήχθη ή αξιοποιήθηκε**

Video 1: <https://www.youtube.com/watch?v=9evQCbEaMj0>

Video 2: <https://www.youtube.com/watch?v=NsXLP7qg-VY>

Video 3: <https://www.youtube.com/watch?v=tQIraUfZrlo>

Πρακτικά: <https://doe.gr/wp-content/uploads/2026/05/02-%CE%97%CE%9C%CE%95%CE%A1%CE%99%CE%94%CE%91-%CE%94%CE%9F%CE%95-%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%80%CF%81%CF%8C%CE%B2%CE%BB%CE%B7%CE%BC%CE%B1.pdf>

Φύλλα Παρουσίασης: <https://doe.gr/fylla-parousiasis-ekdiloseon/>

Επιστολές / υλικό: <https://doe.gr/epistoles>

**Παιδαγωγικά video:** <http://doe.gr/video>

#### **Επιμορφώσεις που τυχόν υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης**

Οι εισηγήσεις της ημερίδας και οι συζητήσεις που ακολούθησαν, καθώς και οι προβληματισμοί και τα συμπεράσματα που αποτυπώθηκαν είχαν σημαντικό επιμορφωτικό χαρακτήρα, ιδιαίτερα όταν το συγκεκριμένο πρόβλημα επηρεάζει δραστικά το μέλλον και, κυριολεκτικά, την ύπαρξη του δημόσιου σχολείου.

#### **Προτάσεις για αξιοποίηση των πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης**

Η διάχυση των πορισμάτων και των εισηγήσεων της ημερίδας είναι σημαντική και συμβάλλει στην διερεύνηση του προβληματισμού, της ευαισθητοποίησης και της υιοθέτησης διεκδικητικής στάσης ώστε να υπάρξουν ουσιαστικά μέτρα που θα είναι ικανά να αναστρέψουν τις δυσμενείς εξελίξεις και προοπτικές για το ζωτικής σημασίας δημογραφικό ζήτημα.

#### **Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις στο πλαίσιο της δράσης**

Το περιεχόμενο των εισηγήσεων και προβληματισμών της συνεδριακής ημερίδας να κοινοποιηθεί σε όλα τα σχολεία, τους Συλλόγους Γονέων όλης της χώρας, στα μέσα ενημέρωσης, σε όλους τους συνδικαλιστικούς φορείς και τα πολιτικά κόμματα.

Ανάπτυξη επιμορφωτικών δράσεων με περιεχόμενο και στόχευση της συνειδητοποίησης του προβλήματος και την ανάπτυξη, μέσα από ανταλλαγή σκέψεων και προβληματισμών, γενικότερων δράσεων ευαισθητοποίησης από τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας για την αλλαγή στάσης από το επίπεδο των πολιτικών αποφάσεων μέχρι τη διαμόρφωση μιας άλλης αντίληψης (έπειτα από υιοθέτηση μέτρων ενίσχυσης) για το ζήτημα της δημογραφικής τόνωσης στον τόπο μας.

#### **Προτάσεις για συνέχιση της Δράσης/ για νέες Δράσεις το επόμενο έτος**

Το δημογραφικό πρόβλημα είναι το οδυνηρό αποτέλεσμα πολιτικών αδιαφορίας απέναντι στα οξυμένα ζητήματα, κυρίως οικονομικά και κοινωνικής μέριμνας, των πολιτών αλλά και ανικανότητας ορθής ανάγνωσης των μηνυμάτων που εκπέμπονταν, τις τελευταίες δεκαετίες. Είναι αναγκαία η περαιτέρω ανάδειξη του προβλήματος, η αφύπνιση της εκπαιδευτικής κοινότητας και της κοινωνίας συνολικά με την ενίσχυση της δημόσιας συζήτησης,

η ανάπτυξη της συνεργασίας με μέλη της επιστημονικής κοινότητας που μελετούν τις διαστάσεις του φαινομένου και η ενδυνάμωση της συνεργασίας με φορείς του γονεϊκού κινήματος και του πολιτικού κόσμου, προκειμένου να διεκδικήσουμε: δημιουργία θεσμικού περιβάλλοντος που θα ανακόψει τη λαίλαπα της υπογεννητικότητας και θα «αξιοποιήσει» τα δυσμενή δεδομένα με τρόπο που θα ενισχύει και θα αναβαθμίζει το δημόσιο σχολείο. Ανάκληση των συγχωνεύσεων. Να γίνουν δεκτά όλα τα αιτήματα λειτουργίας τμημάτων, βάσει των παιδαγωγικών κριτηρίων των Συλλόγων Διδασκόντων. Να πραγματοποιηθούν μαζικοί διορισμοί μόνιμων εκπαιδευτικών. Να υπάρξει μείωση του ωραρίου στα επίπεδα των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας. 2<sup>η</sup> νηπιαγωγό σε κάθε τμήμα. Επιπλέον εκπαιδευτικό ανά πολυθέσιο Δημοτικό Σχολείο. Ολοήμερο σχολείο για όλα τα παιδιά. Συνυπηρέτηση στην ίδια ή όμορη ομάδα σχολείων για όλα τα ζευγάρια εκπαιδευτικών. Πρόγραμμα κοινωνικής κατοικίας για να μπορούν τα νέα ζευγάρια να βρίσκουν αξιοπρεπή στέγαση με χαμηλό ενοίκιο. Μείωση φορολογικών συντελεστών για οικογένειες με παιδιά. Καθολική πρόσβαση σε παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς , δωρεάν για όλα τα παιδιά.